

Eugeni Perea. Res no és excessiu si el cor ho diu

Jesús Bernat Agut, jubilat de l'ensenyament, però no de l'aprenentatge

Una setantena de familiars i amics ens vam reunir al mas de Santa Creu (Riudoms) per retre homenatge a Eugeni Perea, setanta anys amb la mirada nítida d'un verd intel·ligent i el somriure d'un gran cor. Maria Eugènia, la seua filla, havia estat l'organitzadora d'aquest aplec on, a més dels familiars i amics de tota la vida, ens hi sumàvem companys de feina i lleure que podíem cantar la de Llach i proclamar allò de: *Venim del nord, venim del sud, de terra endins, de mar enllà*. Perquè, a més dels veïns del Baix i l'Alt Camp o del Tarragonès, Perpinyà, Barcelona, Lleida, Rossell, Eivissa o Almassora en donaven fe. Ben bé els companys de la Societat d'Onomàstica hi haurien pogut celebrar junta general.

Entre la mar i la muntanya, en un replanell privilegiat, amb la façana blanca i els ulls blaus de les finestres ens va rebre el mas de Santa Creu i la calidesa de Maria Eugènia que, perfecta amfitriona, va assegurar-se, un per un, la presència promesa.

I mentre fluïa la conversa damunt l'era va arribar l'homenatjat amb un somriure que volia assolir la pròpia sorpresa i la complicitat de Maria Dolors, companya i acompanyant. I ara va ser l'Eugeni qui, emocionat, va retrobar cares de feia uns dies i d'altres de mesos o anys. Vam deixar l'era i les converses retrobades i vam seure en un paranimf improvisat i assolat; s'encetava l'acte *acadèmic*.

Entre converses i parlaments¹ vam saber del llarg camí d'una persona estimada; escriptor, historiador, arxiver i poeta, tal com anuncia la portada del magnífic llibre coordinat per Maria Eugènia que aplega 32 articles i una introducció de la *fan més fan* que conformen trenta-tres angles d'estima, 33 cares diverses d'un prolífic creador, menestral dels mots i de la vida. Sí, perquè a més de poemes, dietaris, relats, assaig històric i onomàstic, prologuista, articulista, professor..., també l'excursionisme i la gastronomia han fet d'Eugeni «Un humanista del nostre temps» preocupat per Riudoms i l'univers.

Fotografia de grup de la vuitantena de persones participants en la festa d'homenatge a Eugeni Perea Simón, esdevinguda el 18 de febrer de 2023 al Mas de Santa Creu, a Riudoms. Foto: Verònica Moragas Rovira.

El llibre conté un recull fotogràfic preciós on descobrim diversos moments vitals que es completen amb el capítol «Cronologia biogràfica».

«Eugeni pronuncià un breu discurs d'agraïment en què considerava 'excessiu' l'homenatge viscut. I tothom sap que no hi ha excés quan s'ajusta a l'estima que suscita una persona culta, humanista sempre llest a col·laborar amb qui li ho demana»

En l'apartat final se'ns mostra l'extensa i diversa bibliografia d'Eugeni Perea Simón. Atesa una de les virtuts d'aquest gran home, la humilitat,

descobrim molt més del que sabíem. Als trenta-dos llibres (onomàstica, assaig, dietaris, poesia...), que enceta amb *Toponímia del terme de Riudoms* (1979), s'afegeixen els articles de folklore, el centenar d'articles d'història, els de geografia, els més de trenta sobre onomàstica, els de narrativa, poesia, teatre, prosa..., molts articles d'opinió i, generós amb qui el sol·licita, als molts discursos i conferències de tantes disciplines, suma una vintena de presentacions i una altra de pròlegs de llibres d'amics. I tot plegat, com diu Maria Eugènia al prefaci «Quan una persona és treballadora, no tota la feina que fa és part visible de l'iceberg (...) D'aquestes tasques discretes –de promoure, idear, empènyer, suggerir, incitar, ajudar, assessorar...– no cal dir que n'ha dut a terme una bona llista».

En acabar els parlaments i els mots d'agraïment emocionat d'Eugeni vam tornar al marge de l'era per a fer-nos *la foto*. Verònica Moragas i Agnès Olivé, càmera en mà, van ser pacients testimonis d'un incident i un accident. L'hivern ens havia regalat un dia de maig i la calor, un desmai. Entre tants

amics i amigues havia d'haver-hi metge o metgessa i així va ser... El desmai no va passar de l'esglai i vam tornar a formar per a ser retratats. Ara, però, es tornà a aturar la sessió perquè, uns bancals més enllà, entre el soroll i la pols, uns avellaners eren testimonis d'un veritable accident; un tractor havia voltat. Després d'unes curses i l'arribada d'agents i ambulància, sabedors que no havia estat greu, vam reprendre la formació i, feliçment, uns quants clics van pintar aquest bell grup.

Vam dinar un «arròs del tros» i, entre somriures, vam sentir jotes amb accent tortosí i alguna reflexió sobre la brevetat de la vida. També vam escoltar diversos parlaments de veus significades d'aquest enorme país petit, gent de la cultura que lloava la persona homenatjada, com ara Àlex Susanna².

Hi va haver molt més, però. Hi havia tota la família, els néts arrapats a l'avi i Maria Dolors asseguda a la vora, i també companys de l'arxiu de la Diputació (el mateix Josep Poblet³, president entre 2007 i 2019) i amics de la mili, de la universitat, de la Societat d'Onomàstica, de la infantesa... de la vida, al cap i a la fi. Enlairat en l'equilibri d'una cadira, Eugeni pronuncià un breu discurs d'agraïment en què considerava 'excessiu' l'homenatge viscut. I tothom sap que no hi ha excés quan s'ajusta a l'estima que suscita una persona culta, humanista sempre llest a col·laborar amb qui li ho demana.

Encara amb el mos al pastís vam tornar a la conversa. I, després d'un passeig per aquest

esplèndid mas i els seus bancals d'avellaners, vam aconseguir algunes fotografies amb l'Eugeni que tancaven un dia de felicitat compartida. L'amic Ventura Castellvell, que al matí ens havia mostrat el castell i monestir d'Escornalbou, ens acostava ara a l'estació del Camp de Tarragona, espai fred i aïllat que no aconseguia apaivagar la calidesa de la jornada que ens emportàvem cap al sud.

Ens resta, però, un petit pesar: no haver xalat amb aquell home, Juan López-Carrillo, poeta de mesures agraiades, que mentre declarava el cor com a víscera sobrevalorada feia una defensa de l'altra... l'estómac «molt més necessària per mantenir en harmonia les relacions personals, fins i tot la pau social». Poder compartir mots i taula amb tan bons amics demana, sens dubte, una altra gastronomia divina i l'Eugeni, de ben segur, parlarà taula per molts anys. »

Notes

1. «Avui celebrem un acte que ens distingeix com a persones i com a país. Personalment penso que a la vida cal ser agraïts tot i tenir esperit crític. En aquest sentit, fer homenatges és una cosa que s'ha de fer, com en el cas de l'Eugeni Perea. És evident que la seva vàlua és doble: d'una banda com a persona i de l'altra com a figura important en el món de la cultura catalana que ha fet aportacions molt remarcables. (...) Avui homenatgem l'Eugeni

i ho fem seguint una tradició europea que és la de les miscel·lànies, anomenades en el món alemany i anglosaxó com a *festschrift*. A les terres de parla catalana fer miscel·lànies s'estila bastant, amb una llarga tradició sobretot en el segle XX. (...) Jo crec que l'Eugeni és un intel·lectual local i nacional alhora que des del seu Riudoms natal ha dedicat tota la seva vida a fer país i a fer cultura catalana. Aquest home murri que sembla que no hagi trencat mai cap plat ha destacat en moltes facetes (...) El seu currículum i la seva trajectòria l'avalen» Jordi Manent i Tomàs.

2. «Estic convençut que cap de nosaltres pot arribar a abastar amb la seva vista el paisatge de la seva obra. I això, que es diu de manera molt ràpida, és una cosa que està a l'abast de molt pocs autors. I què és el que ho explica? Ho explica el

«Crec que l'obra de l'Eugeni és un dels secrets més ben guardats de la literatura i de la cultura catalanes. Això diu molt a favor seu, però diu molt poc a favor del país, que som una colla de miops»

fet que sens dubte l'Eugeni és un dels escriptors més proteïformes, més proteics, segurament que existeixen a tota la literatura catalana. Si pensem en tota la seva feina en el camp de l'onomàstica, de la historiografia local, de la història de la cultura, de la poesia, de la literatura, etc., estem davant d'una obra monumental, d'una obra ingent i, malgrat tot, malgrat el fet que aquí siguem un centenar de persones que estem convençuts de tot això, malgrat això crec que l'obra de l'Eugeni és un dels secrets més ben guardats de la literatura i de la cultura catalanes. Això diu molt a favor seu –vol dir que és tan treballador com discret–, però diu molt poc a favor del país, que som una colla de miops. Per tant, espero que aquesta segona joventut que t'espera serveixi perquè el país s'adoni de la immensa vàlua de la seva obra. I en aquest sentit jo sóc conscient

El pastís d'aniversari, de crema cremada i amb forma d'E d'Eugeni, estava decorat amb xocolatines que feien referència a conceptes clau en la vida de Perea: teatre, poesia, premis, discursos, llibres, articles, entitats... Foto: Verònica Moragas Rovira.

que una part del que has escrit s'adreça a públics molt particulars –estudiosos, públic local–, però hi ha també una bona part de la seva obra que s'adreça a tothom. I pel conjunt de les dues obres no tinc cap mena de dubte que estem davant d'un dels grans autors de la nostra literatura. Per molts anys!»

3. «Hi ha una cosa que és molt bonica i que no sé si va passar aquí a les nostres comarques o a França. Quan li van preguntar a l'autor d'*El petit príncep* d'on era, ell va contestar: jo sóc de la meua infància. La meua pàtria és la meua infància. Molt bé, jo en això hi he reflexionat moltes vegades. Tots els que som aquí i tu, Eugeni, ho som, d'aquesta pàtria, som de la nostra infància. I la infància s'acaba per allà als setanta anys. Avui. I és la part més difícil de la vida. Dic això perquè amb setanta anys un pot posar-se al dia de tot allò que es va aprendre i dur a terme. I ara, just ara, avui, d'aquí una estona amb el brindis començarà la segona part. Els setanta anys primers han sigut la pràctica; ara comença la part apassionant. I en aquesta part apassionant és en la qual escriuràs espero que molts llibres, però escriuràs una cosa molt important: la teua lliçó de vida. Tancaràs i clouràs la teua lliçó de vida. I aquesta lliçó de vida és allò que queda de nosaltres quan ens n'anem, d'aquí a molts anys, naturalment. Per tant, d'aquí a un instant quan brindem segurament que després bufaràs les setanta espelmes o una de simbòlica que voldrà dir setanta. Quan les apaguis, n'encendràs una altra que és el començament d'aquesta etapa, i encendràs en el cor de la teua família i en el nostre una cosa molt bonica que és que la cara de sorpresa que feies quan has arribat s'ha transformat en una cara de goig i de felicitat. Eugeni, que sigui per molts anys!»

Eugeni Perea observant per primera vegada el regal dels seus amics: el llibre d'homenatge. Foto: Verònica Moragas Rovira.

